

Véget ért az ipolysági premontrei monostor, majd jezsuita birtokközpont

műemlék épületének helyreállítása 1. üteme

2026 január

2025 márciusában kezdődött meg, majd 2025. december 17-én lezárult az ipolysági gótikus premontrei monostor romjaiból kiépített barokk jezsuita birtokközpont helyreállításának első üteme. A beruházás ezen ütemének célja a műemlék rehabilitációja, megmentése, szerkezeti helyreállítása és megerősítése, az új tetőszerkezet elkészítése volt.

A helyreállítás első ütemének 2025. december 17-ei lezárását követően hamarosan indul a második, befejező ütem, amelynek lezárását követően megnyitja kapuit az Ipolysági Premontrei Prépostság Látogatóközpont.

A leendő látogatóközpontban a modern látogatói igényeket kiszolgáló, 21. századi technológiával felvértezett, interaktív kiállítóterben megelevenednek majd a hajdani premontrei monostor, majd jezsuita birtokközpont mindennapjai, a szerzetesek élete, a térség fordulatokban gazdag története. Az egyedi, történelmi környezetbe illeszkedő épített installációkon látványos archív fotók, MI (AI) technológiával gazdagított animációs és élő filmek, képkockák fokozzák majd a megismerés élményét. A múlt egy-egy szelete a beruházást megelőző régészeti feltárások során előkerült, restaurált tárgyi emlékek, kőfaragványok, fémleletek formájában is megmutatkozik majd.

A kiállítóterben ismeretterjesztő, és a látottakat elmélyítő animációs kisfilmek megtekintésére is lehetőség nyílik majd.

Az „Ipolyság az idő sodrában” című kisfilm a monostornak otthont adó település, Ipolyság és Hont vármegye történetét meséli el a középkori alapítástól egészen napjainkig. A főként drónos felvételekkel és MI (AI) technológiával megújított archív képekkel felvértezett film szórakoztató formában segíti az atmoszférateremtést. A történetmesélés során szó esik a tatárjárás során elpusztult település újraalapítását biztosító, IV. Béla király által kiadott 1245-ös oklevélről, a török hódoltság viszontagságairól, a premontrei és a jezsuita szerzetesrendek tevékenységéről, a település nevezetes épületeiről, természeti látnivalóiról.

„Fegyverneki Ferenc a legendás sági prépost és a szerzetesek egy napja” című animációs kisfilm a 16. század első harmadában Ipolyságon élő és tevékenykedő prépost (azaz rendi előljáró), valamint a premontrei szerzetesek mindennapjait veszi górcső alá, gyermekek számára is érthető, szórakoztató formában. A számos érdekességet felvillantó kisfilm hiteles képet fest a premontrei rend középkori napirendjéről, szokásairól, Ipolyság település életéről. A hitelesen megrajzolt 3D-s képkockák elősegítik a játékos tanulás élményét, a kiállításban látottak megértését kicsik és nagyok számára egyaránt. Olyan, a szerzetesi élettel összefüggő tevékenységekbe tekinthet be a látogató, mint az imaórák, a közös étkezések, a napi káptalanok, a hiteleshelyi – azaz a korabeli „közjegyzői” – tevékenység, vagy a kódexmásolás.

Az „Ipolysági premontrei prépostság és jezsuita birtokközpont építéstörténete” című animációs film a sági monostor építési periódusait követi végig. A régészeti feltárások és a

művészettörténeti kutatások során azonosított építési periódusok, az épületek formája, kialakítása és stílusjegyei a történeti kronológiát követve összesen öt, 3D-s elméleti rekonstrukcióban öltönek testet. A filmben láthatóvá válnak a 13. századi Árpád-kori épületek, a 15. századi gótikus prépostság az impozáns árkádívakkal szegélyezett kerengővel, a török hódoltság korában a kettős vizesárokkal és palánkkal körülvett, erődített épületegyüttes, a 18. században a jezsuita szerzetesrend birtoklása idején kiépült barokk birtokközpont, valamint a napjainkban látható megújult műemlék. A külső terek mellett a film betekintést enged a középkori premontrei szerzetesek celláiba, az ebédlőbe (refektóriumba) vagy az írószobába (scriptoriumba).

A látogatóközpontban bemutatott interaktív kiállítás és történelmi tematikájú kisfilmek mellett az élményt maximalizáló, az egész család számára szórakoztató, változatos programkínálat is várja majd a látogatókat a nyitás után. A megújult monostor falai között premontrei szerzetesi és középkori tematikájú tárlatvezetések, éjszakai tárlatvezetések is a kínálat részét képezik majd. Az évszakokhoz, ünnepekhez kötött változatos programkínálat felöleli majd a közel 800 éves monostor történetének valamennyi rétegét, emellett szórakoztató programként szolgálja a modern látogatói igényeket. A kiállításban átadott érdekességeket, információkat kvízkérdések, nyereményjátékok, kérdőívek, találós kérdések formájában tesztelhetik a látogatók.

A Látogatóközpont a település kedvelt kulturális, közösségi színtere lesz. Kapuja egész évben nyitva áll majd történelmi, régészeti, tudományos tematikájú találkozók, konferenciák, rendezvények előtt, ahol a történelmi örökség eme unikális szeglete számos érdekességet fed fel az érdeklődők és a szakma képviselői számára.

Az iskolás korú gyermekek számára múzeumpedagógiai foglalkozások lesznek elérhetőek a monostorban. Osztálykirándulások, nyári táborok alkalmával játékos, vezetett túrák, kihelyezett tanórák keretében ismerkedhetnek a fiatalok a középkorral, az egykori monostor történetével, a szerzetesrendek különleges életével.

A megújult monostorkert és kapcsolódó tematikus büfé további kényelmi szolgáltatásai fokozzák a látogatói élményt, növelik a tartózkodási időt.